

Univerzitet u Beogradu
Filozofski fakultet
Odeljenje za psihologiju

PSIHOLOGIJA OPAŽANJA

Tematske celine

PSIHOFIZIKA
ČULA
PERCEPCIJA

HAPTIČKA PERCEPCIJA

Pasivni i aktivni dodir

KOŽA

KOŽA

KINESTEZIJA

- Zglobovi
- Mišići

KINESTEZIJA

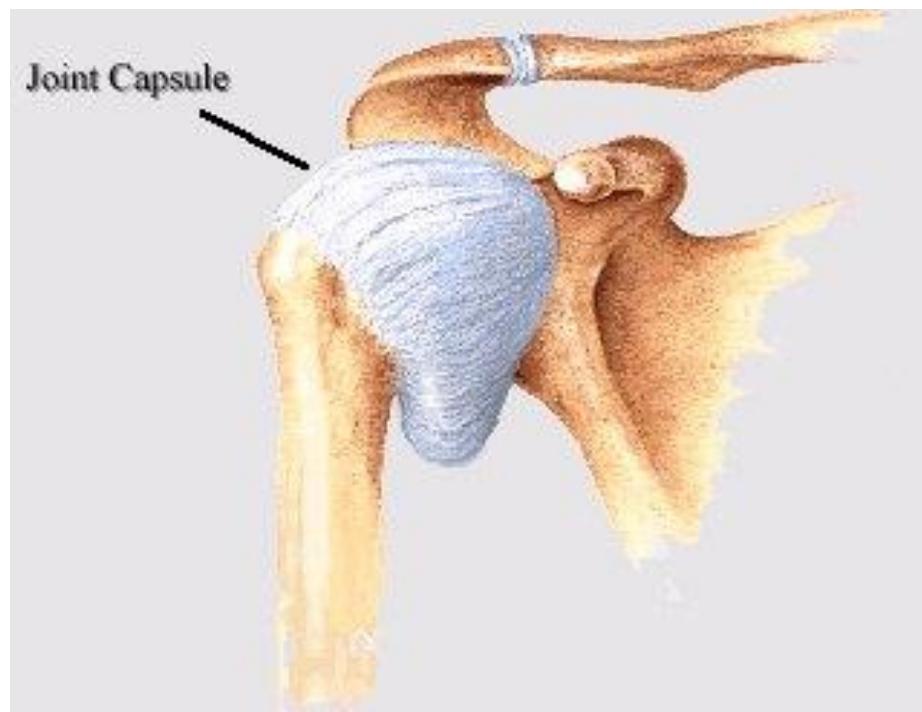

KINESTEZIJA

Osetljivost zglobova

Osetljivost mišića

OSETLJIVOST ZGLOBOVA

FUNKCIJA

Informacije o položaju i kretanju udova
Koordinacija kretanja ekstremiteta

DRAŽ

Trenje zglobne čaure

Ataxia => nema osjetljivosti

RECEPTORI

Mehanoreceptori

Gardner & Constanzo, 1981: Pačinijeva t.

- za sitne i krupne pokrete
- za savijanje i istezanje
- za posebne zone pokreta (određeni lučni opseg)
- za određenu statičnu poziciju

RECEPTORI

Mehanoreceptori

Gardner & Constanzo, 1981: Pačinijeva t.

+ akcija više zglobova

RECEPTORI → PUTEVI → CENTRI

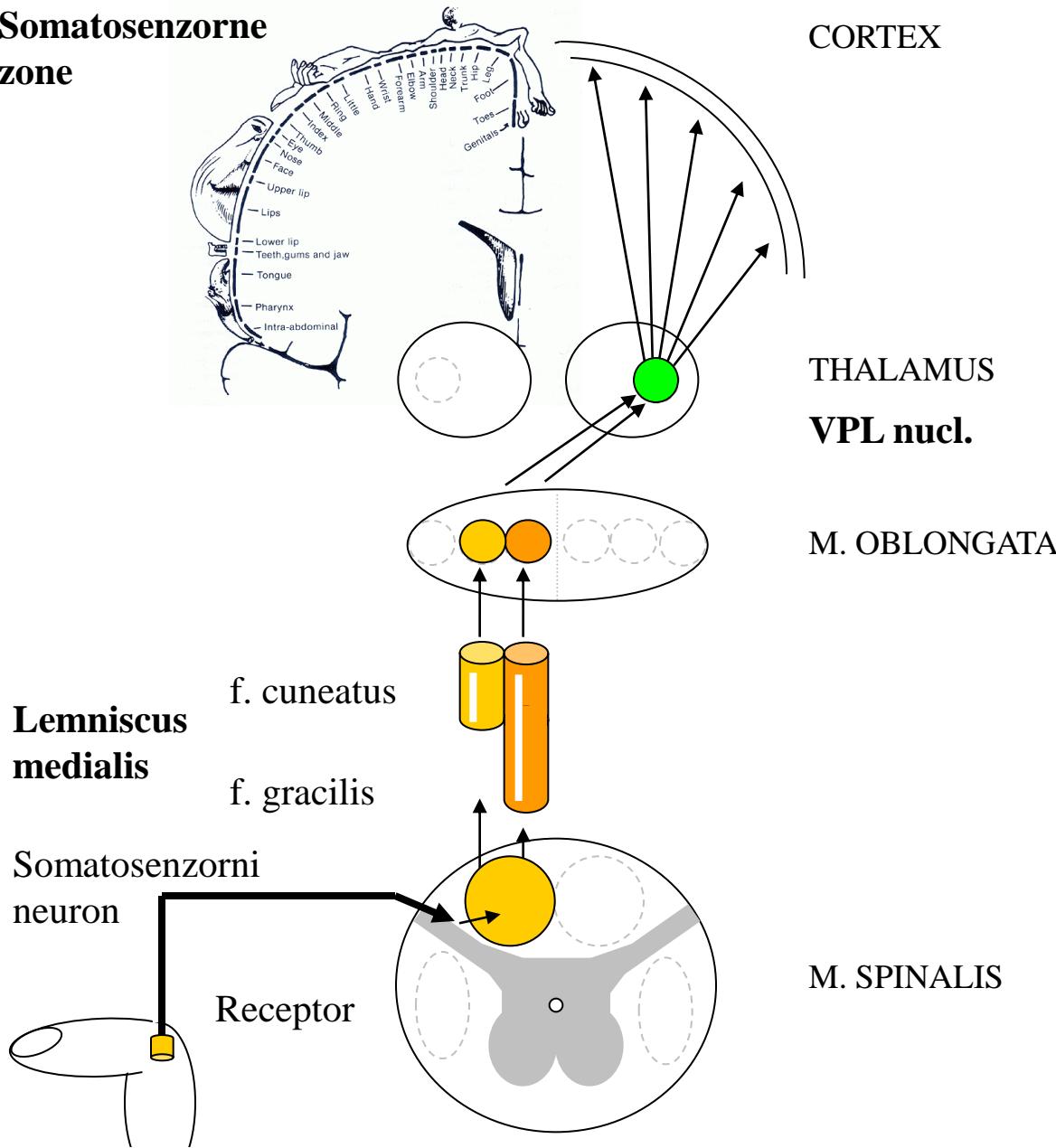
Mehanoreceptori

Medijalni
lemniskus

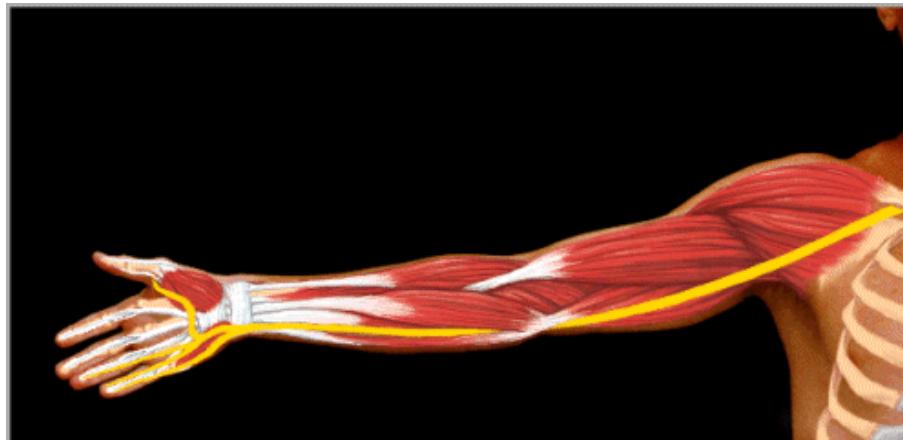
Somatosenzorni
korteks

A β vlakna: 42-72 m/s

Somatosenzorne zone

OSETLJIVOST MIŠIĆA

FUNKCIJA

Deo lanca refleksa stezanja i istezanja

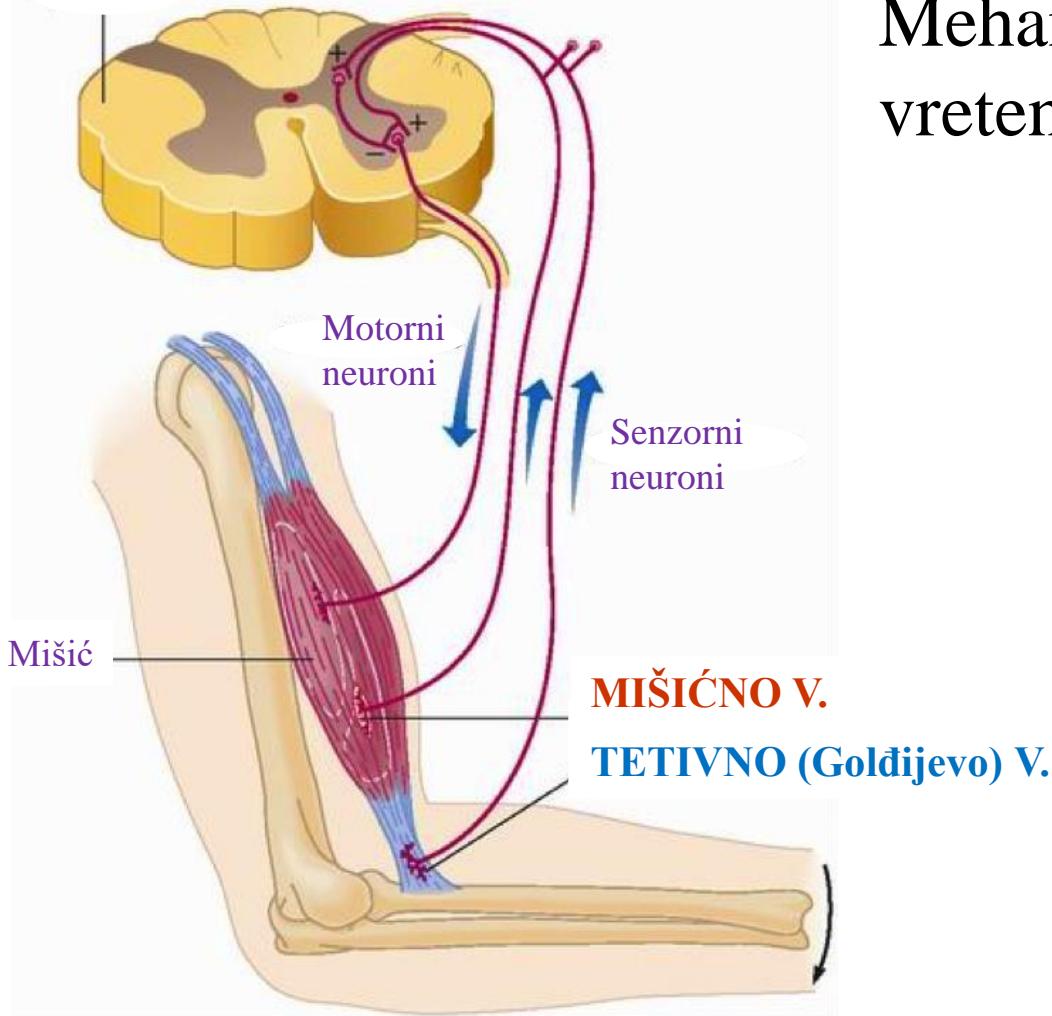
Održavanje tonusa mišića, uspravnog stava ...

DRAŽ

Grčenje i opuštanje mišića

RECEPTORI

Kičmena moždina

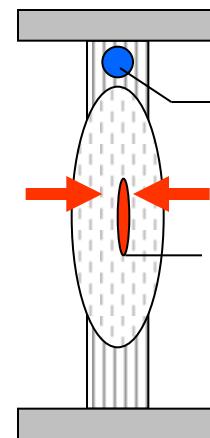
Mehanoreceptori:
vretena

RECEPTORI

Mehanoreceptori: vretena

TETIVNO V.
(Goldijkevo)

MIŠIĆNO V.

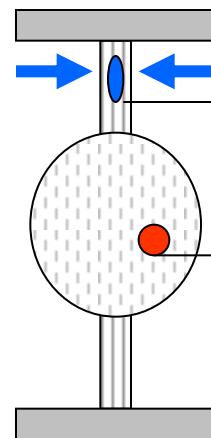

RECEPTORI

Mehanoreceptori: vretena

TETIVNO V.
(Goldijkevo)

MIŠIĆNO V.

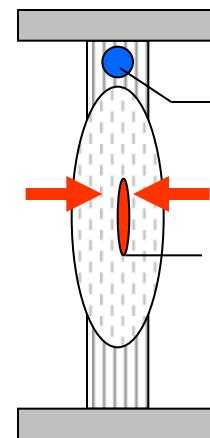

RECEPTORI

Mehanoreceptori: vretena

TETIVNO V.
(Goldijkevo)

MIŠIĆNO V.

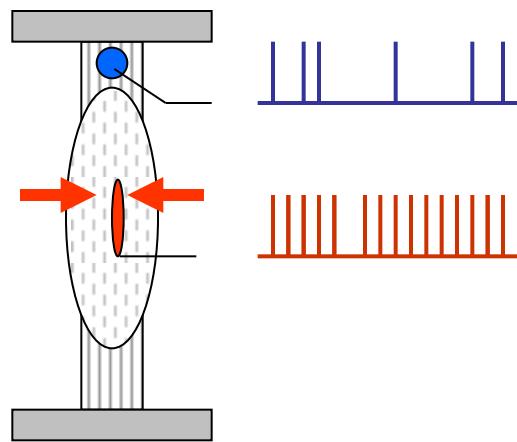

RECEPTORI

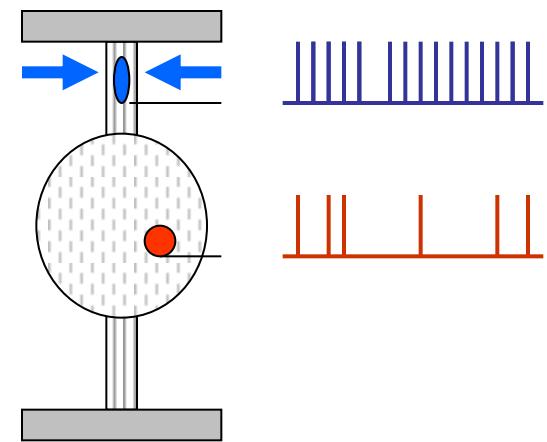
Mehanoreceptori: vretena

TETIVNO V.
(Goldijevo)

MIŠIĆNO V.

Istezanje mišića
Opuštena tetiva

Grčenje mišića
Razvučena tetiva

RECEPTORI → PUTEVI → CENTRI

Mehanoreceptori

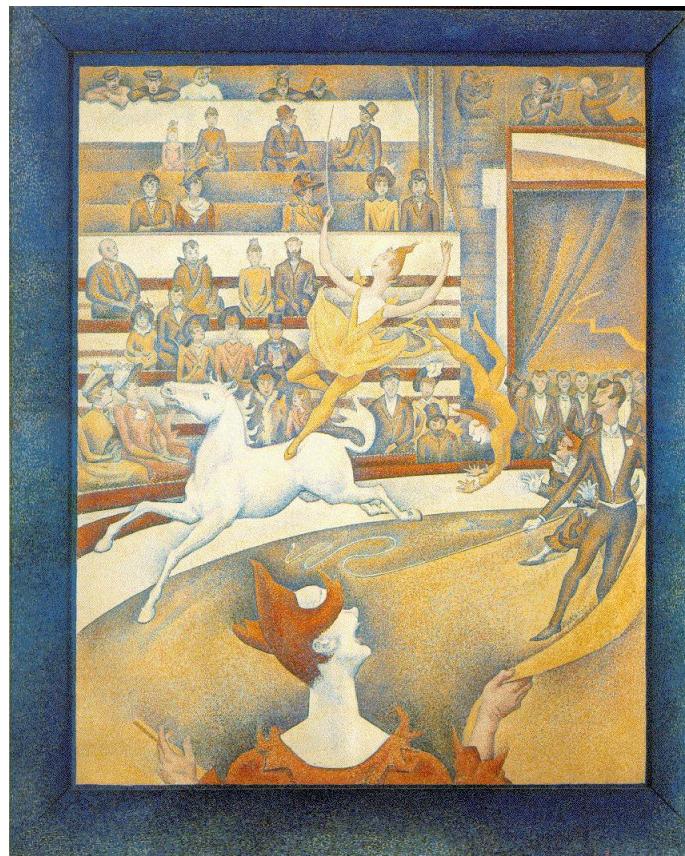
Tractus
spinocerebellaris

Cerebellum

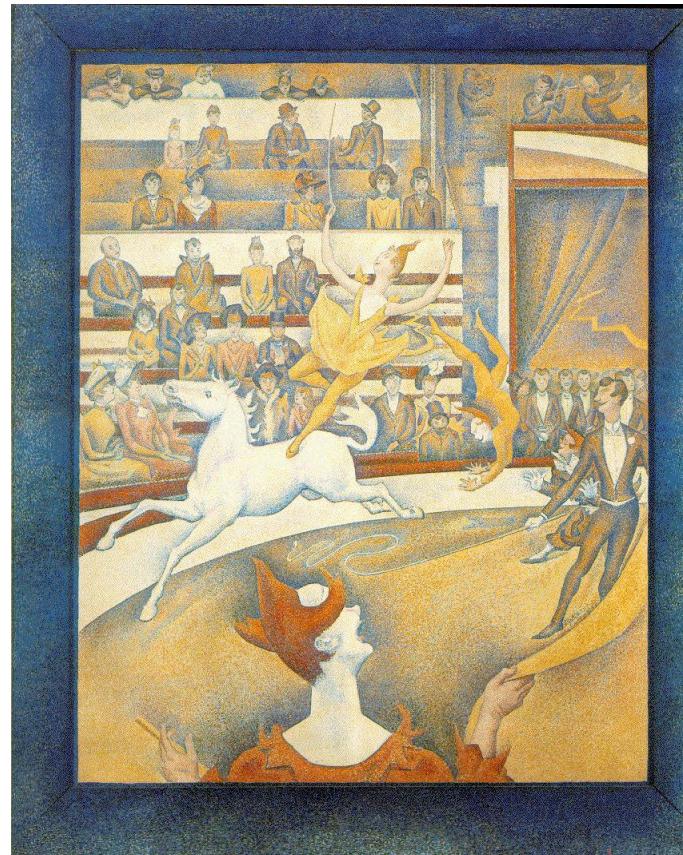
A α vlakna: 72-120 m/s

A β vlakna: 42-72 m/s

VESTIBULARNI SISTEM

ORIJENTACIJA

FUNKCIJE

Informacije o kretanju i položaju tela

1. Održavanje ravnoteže (propriocepcija)
2. Vestibularna mapa okoline (eksterocepcija)

DRAŽ

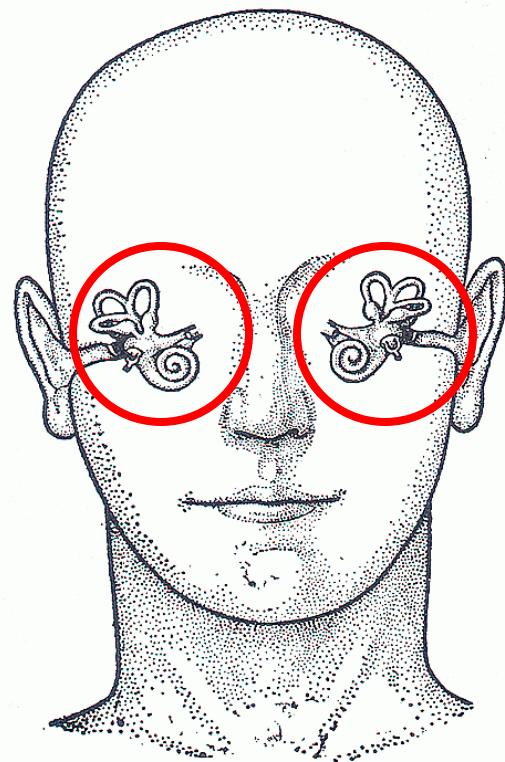
Mehanički efekti

- gravitacije i
- ubrzanja glave

ČULNI ORGAN

Vestibularni aparat

(Lavirint, unutrašnje uho)

ČULNI ORGAN

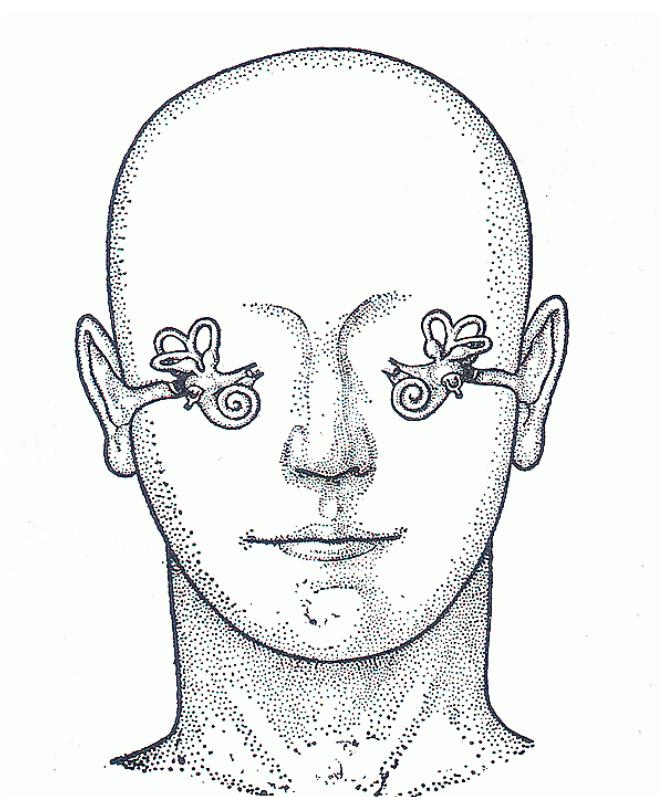
Vestibularni aparat

(Lavirint, unutrašnje uho)

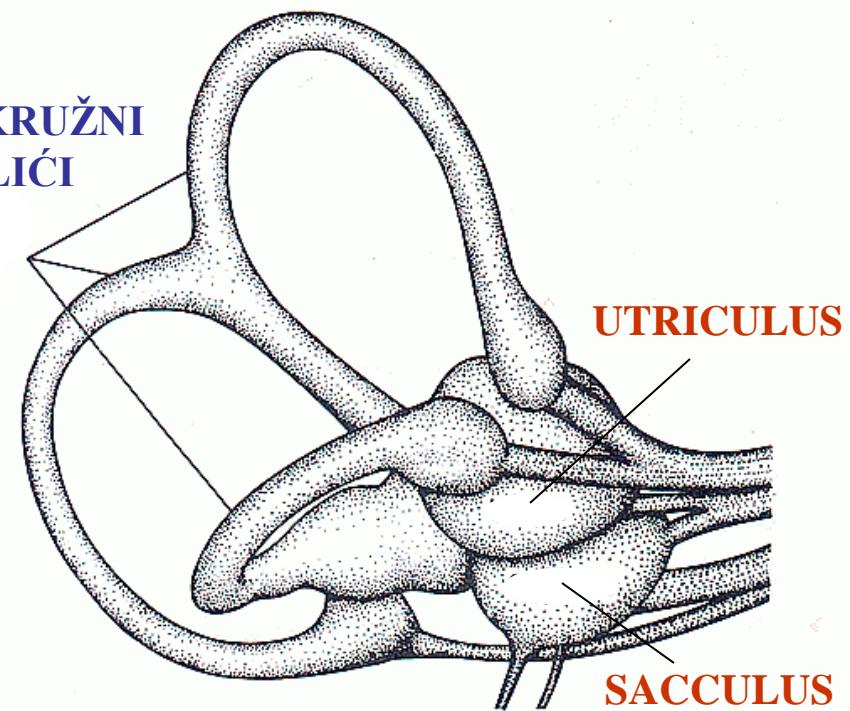

ČULNI ORGAN

Vestibularni aparat

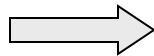
POLUKRUŽNI
KANALIĆI

ČULNI ORGAN

Vestibularni aparat

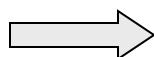
Ravnoteža i
linearno ubrzanje

UTRICULUS i SACCULUS

starija funkcija

Kružno ubrzanje

POLUKRUŽNI KANALIĆI

mlađa funkcija

STATIČKA RAVNOTEŽA ...

... LINEARNO UBRZANJE

FUNKCIJE

Informacije o položaju tela

Održavanje ravnoteže

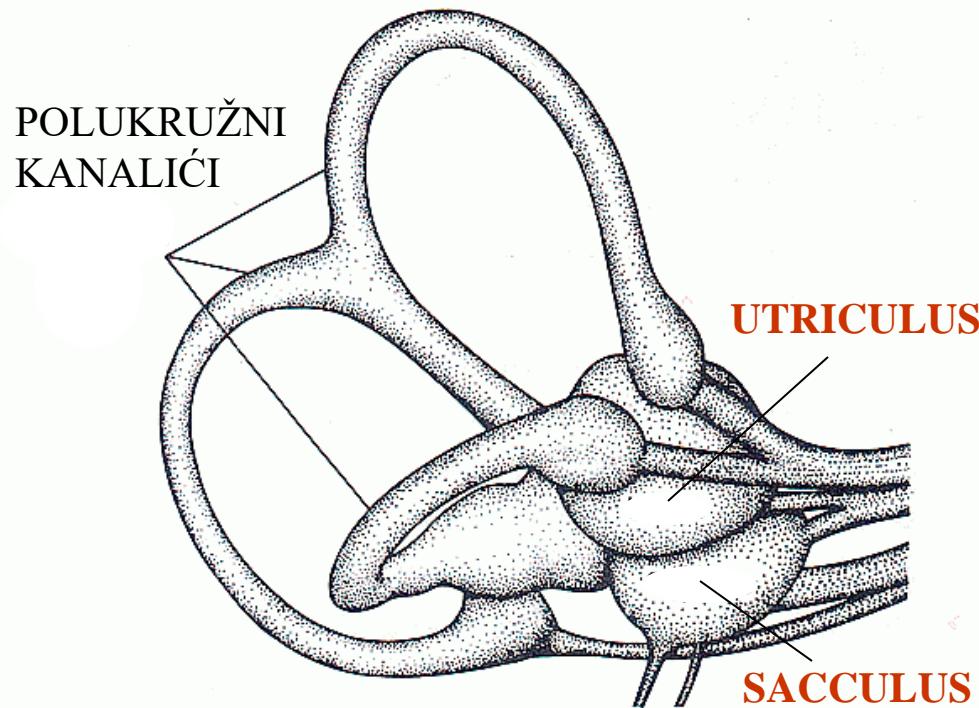
DRAŽ

Mehanički efekti

- gravitacije i
- linearnog ubrzanja glave

ČULNI ORGANI

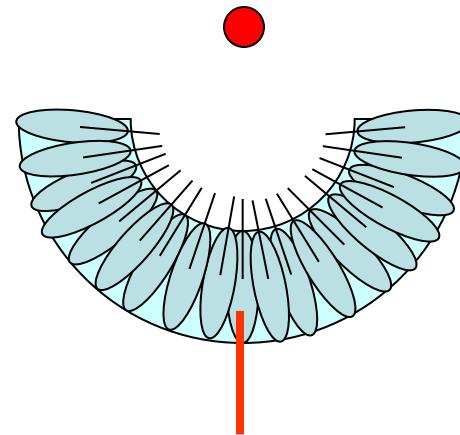
Utriculus i sacculus

ČULNI ORGANI

Evolucija

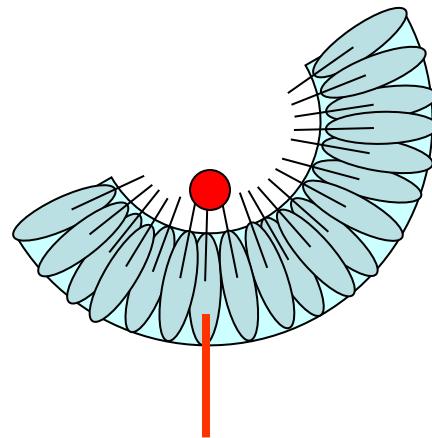
Statocyst => statoliti (rakovi)

ČULNI ORGANI

Evolucija

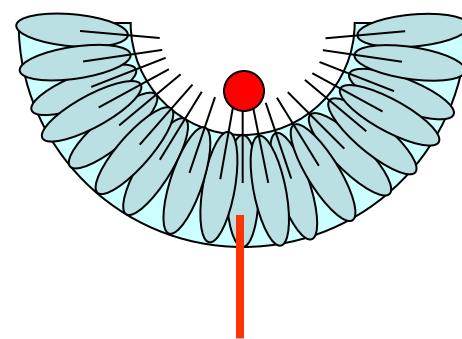
Statocyst => statoliti (rakovi)

ČULNI ORGANI

Evolucija

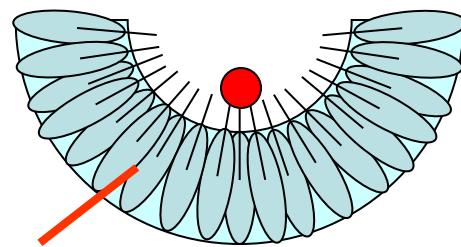
Statocyst => statoliti (rakovi)

ČULNI ORGANI

Evolucija

Statocyst => statoliti (rakovi)

ČULNI ORGANI

Evolucija

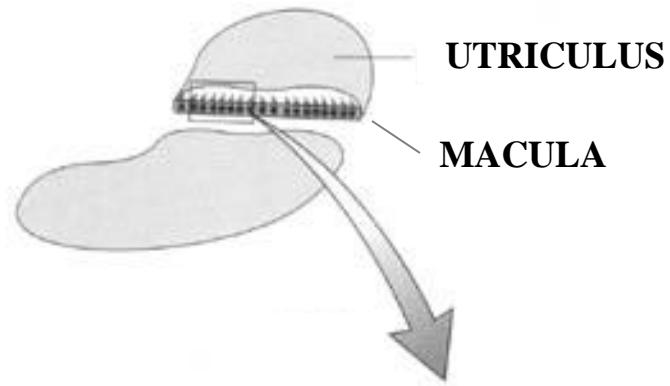
Otocyst => otoliti (kičmenjaci) = kristali CaCO_3

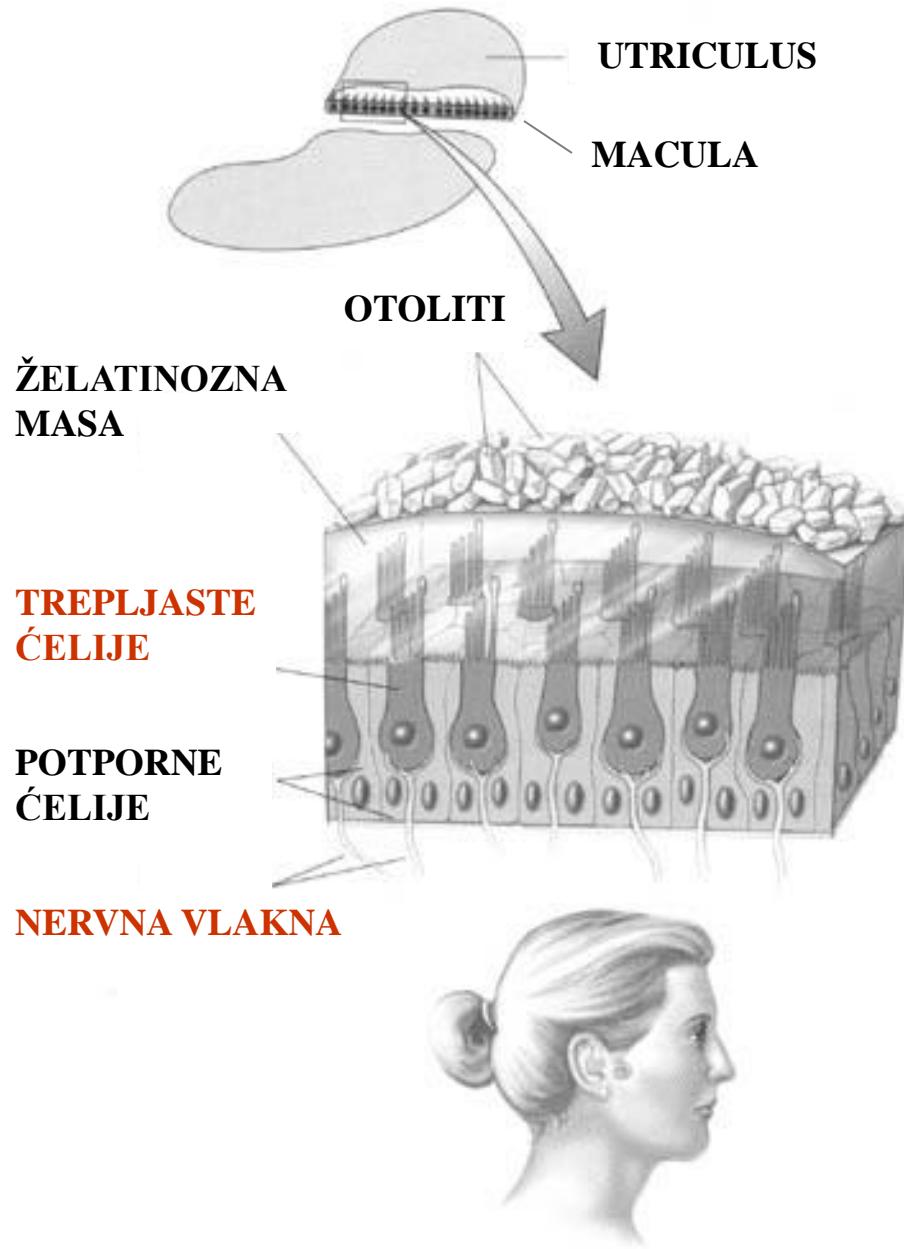

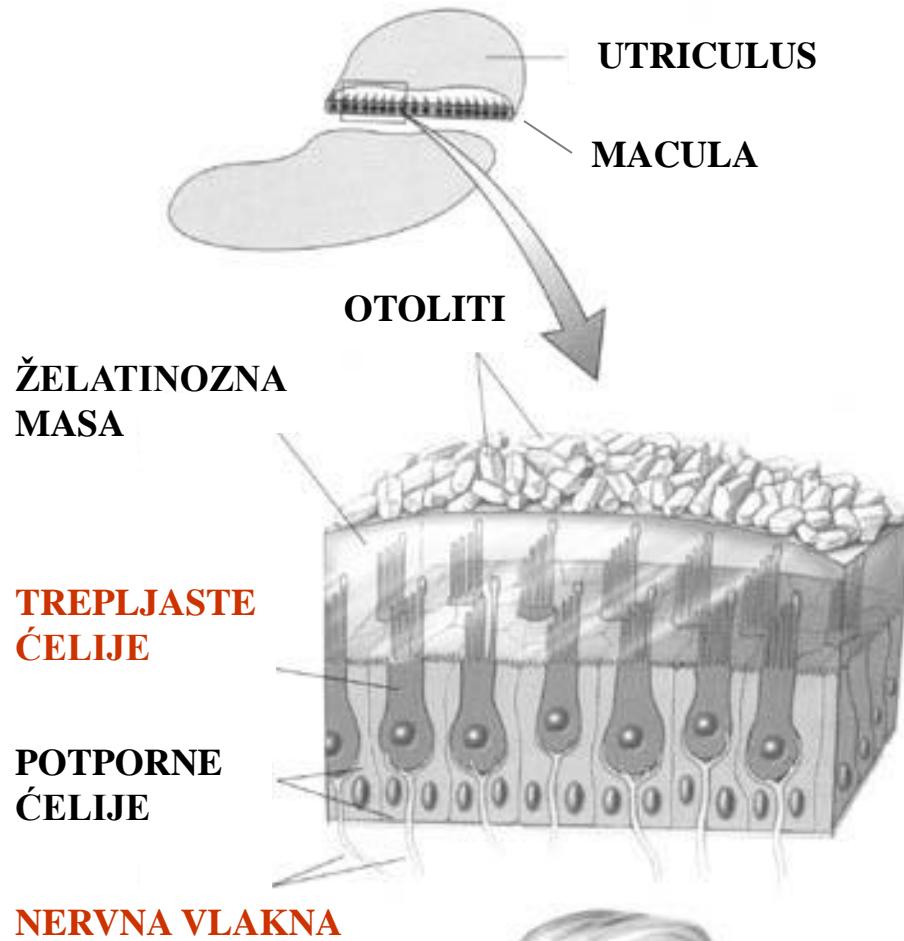
Macula

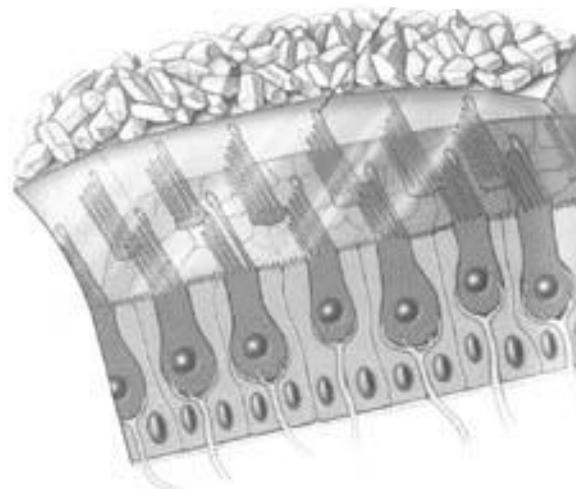
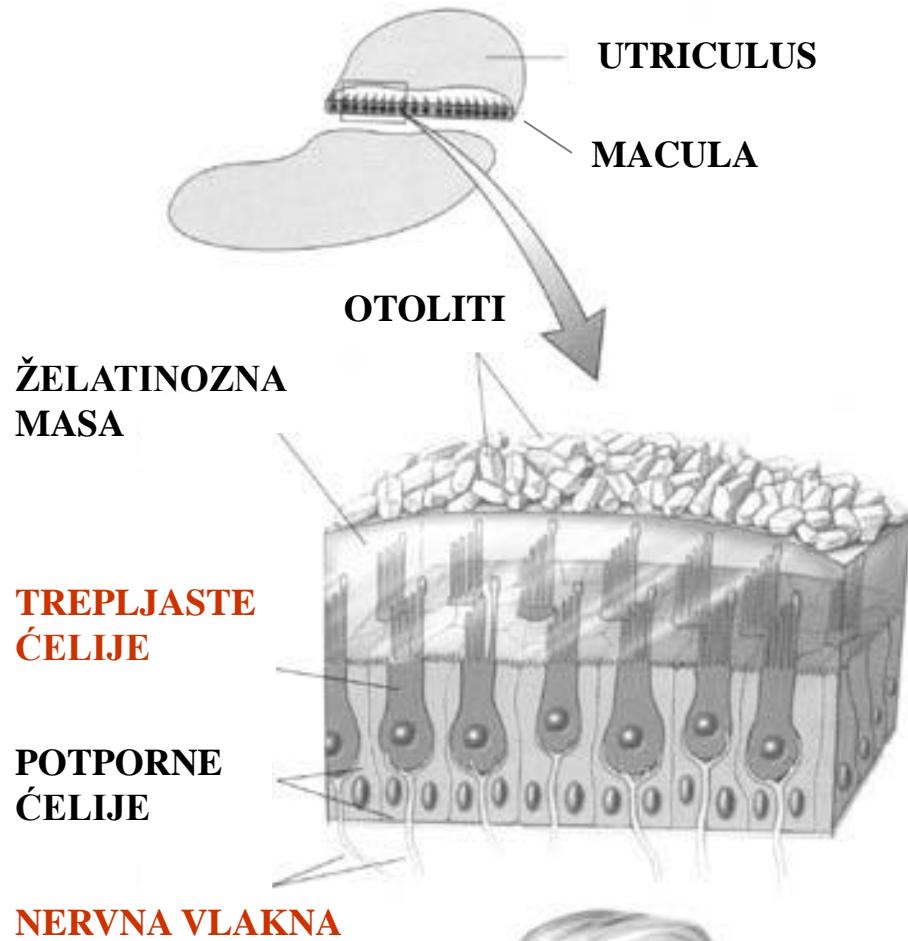
ČULNI ORGANI

Macula

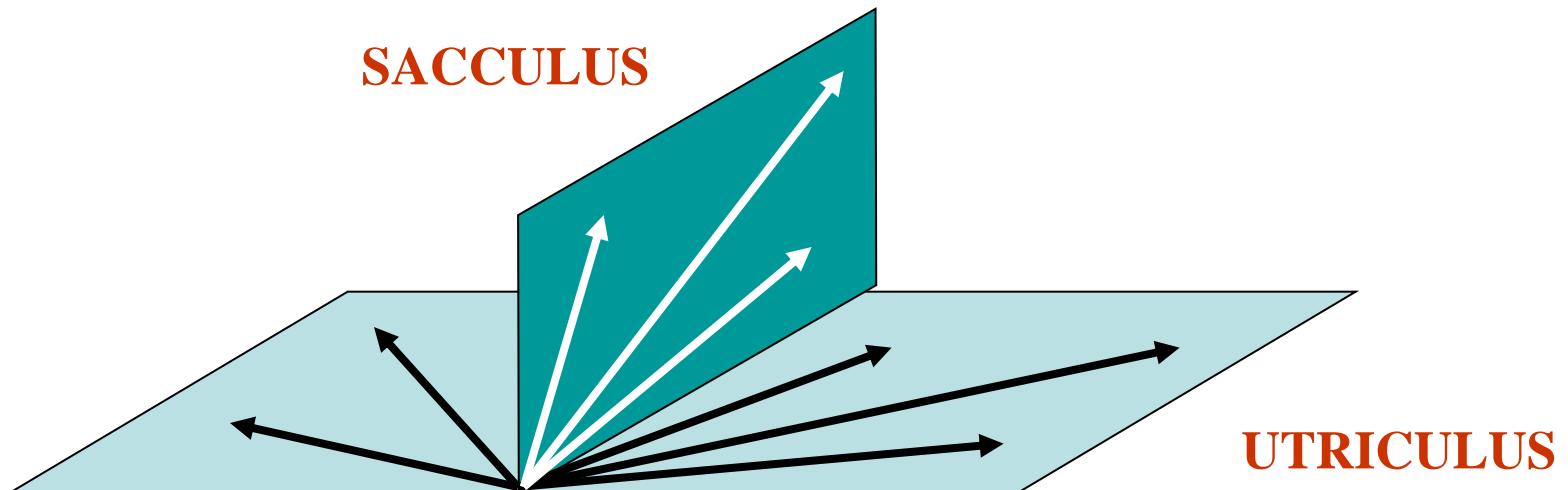

RECEPTORI

Trepljaste ćelije (*cilia*) \implies GO-STOP

RECEPTORI

Trepljaste ćelije (*cilia*) \implies KRENI-STANI

KRUŽNO UBRZANJE

FUNKCIJE

Informacije o kretanju u 3-D prostoru

Orijentacija pri kretanju

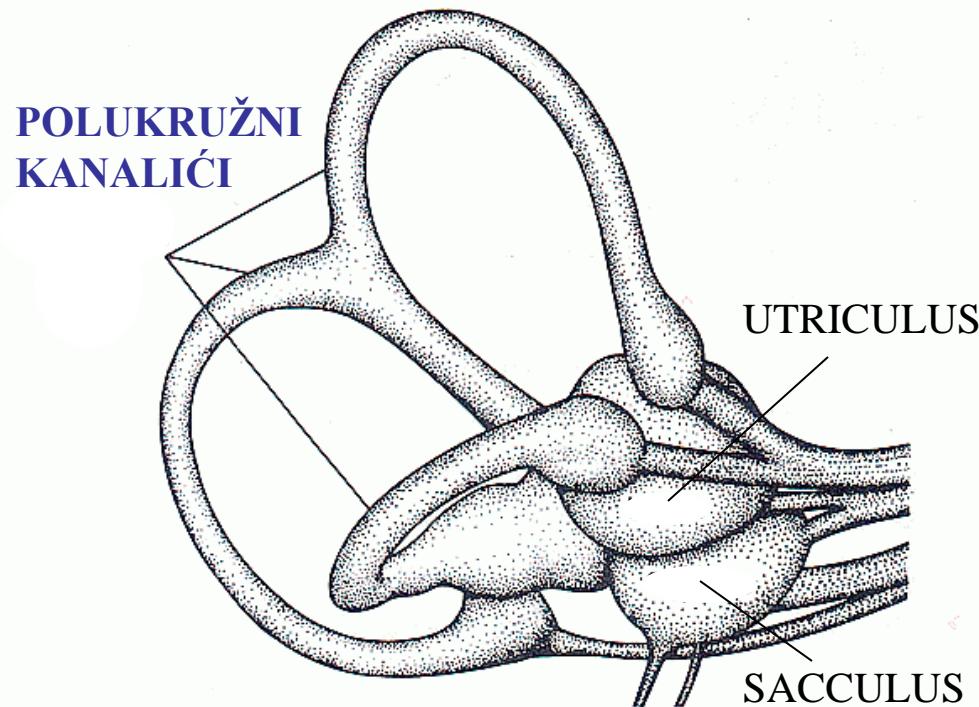
DRAŽ

Angularna akceleracija i deceleracija glave

Promene brzine kretanja (glave) u 3-D prostoru

ČULNI ORGANI

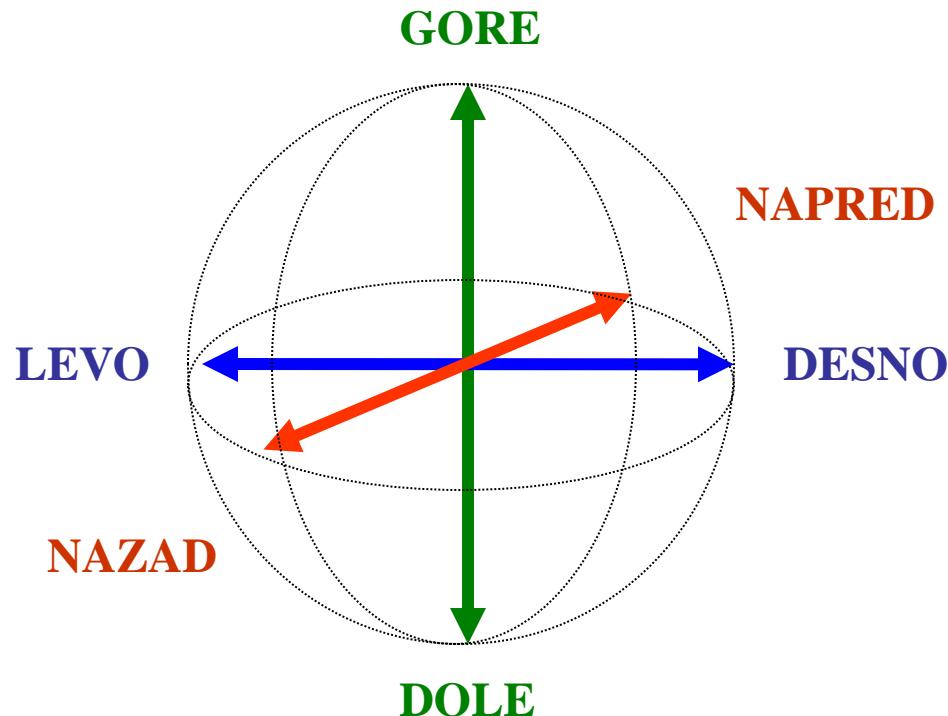
Polukružni kanalići

ČULNI ORGANI

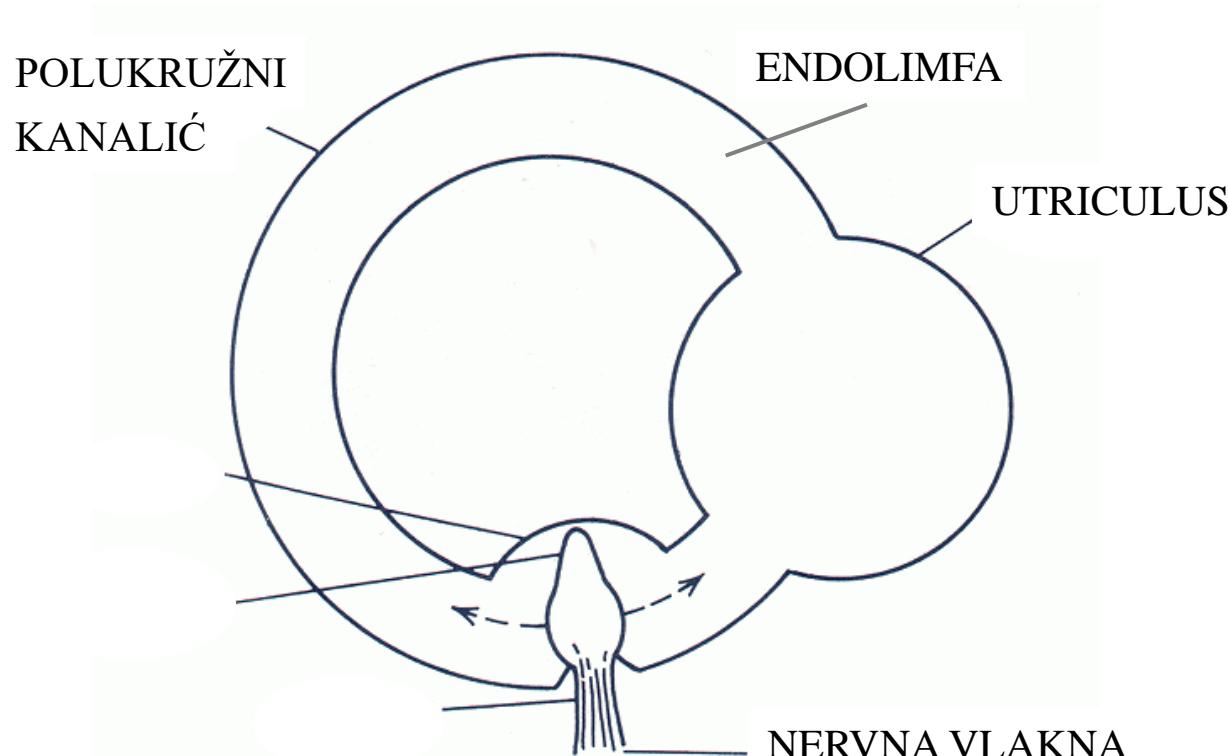
Evolucija

RIBE: 1-D => 2-D => 3-D

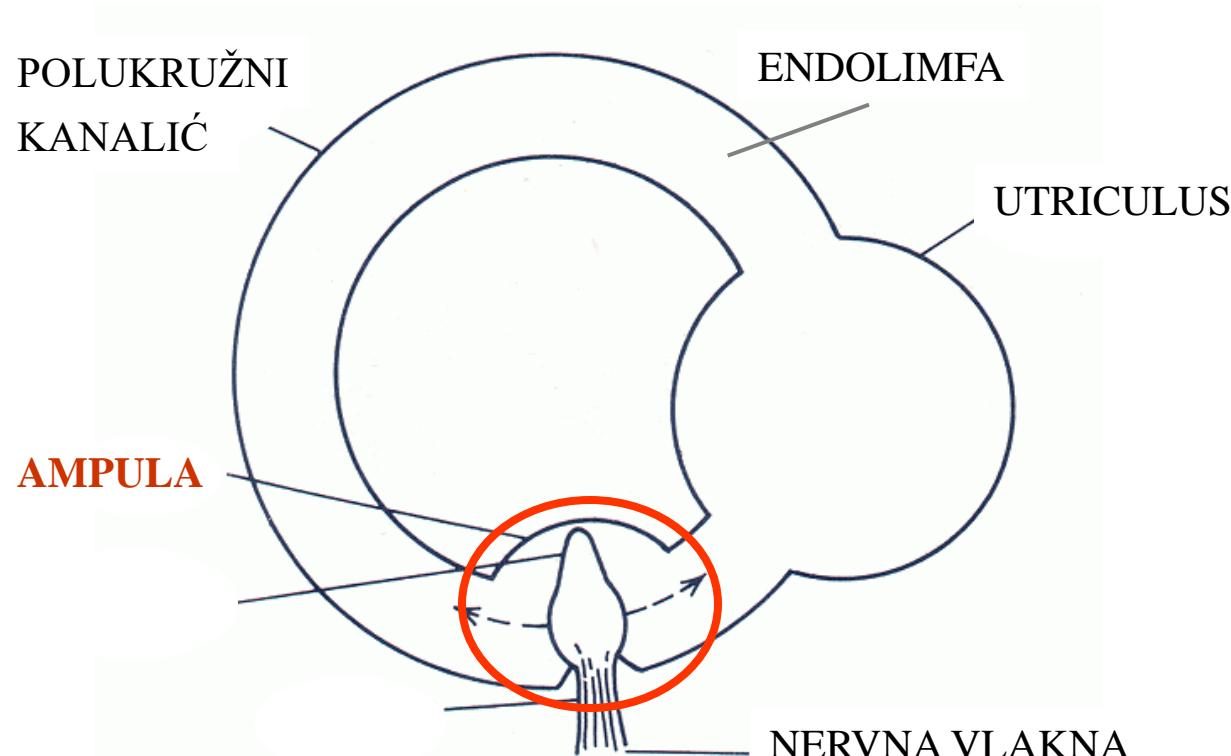
ČULNI ORGANI

Ampule

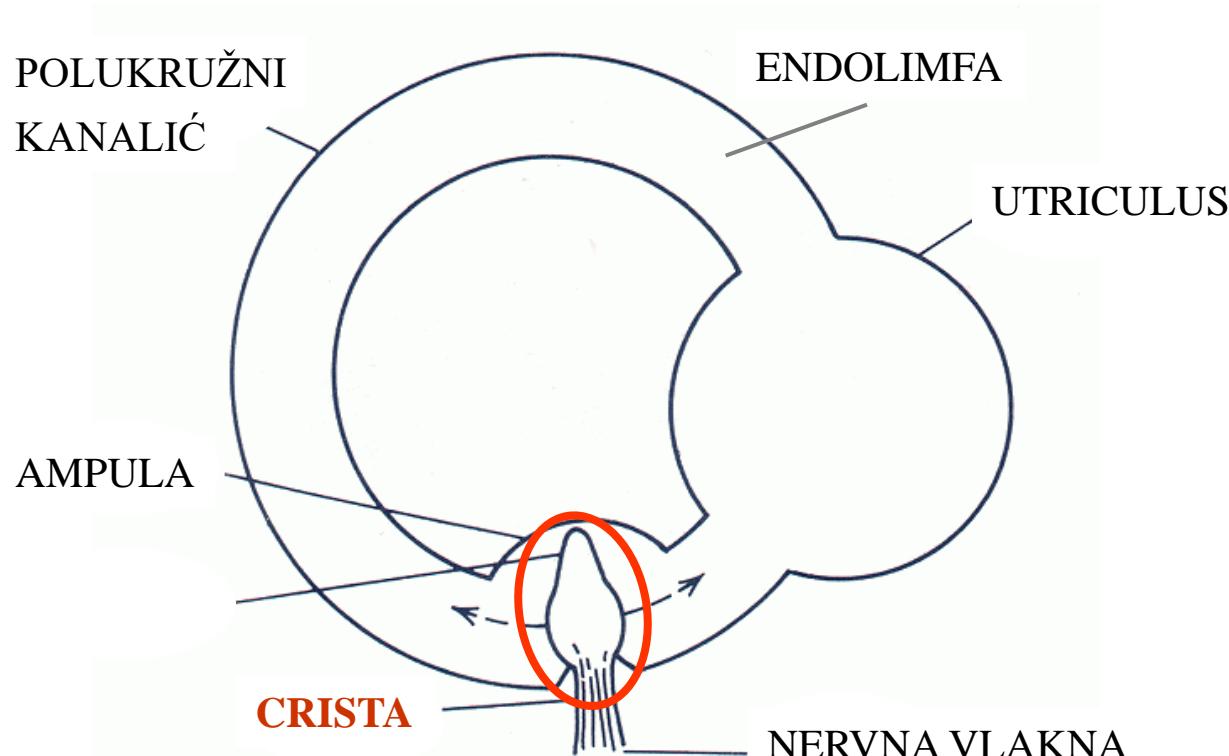
ČULNI ORGANI

Ampule

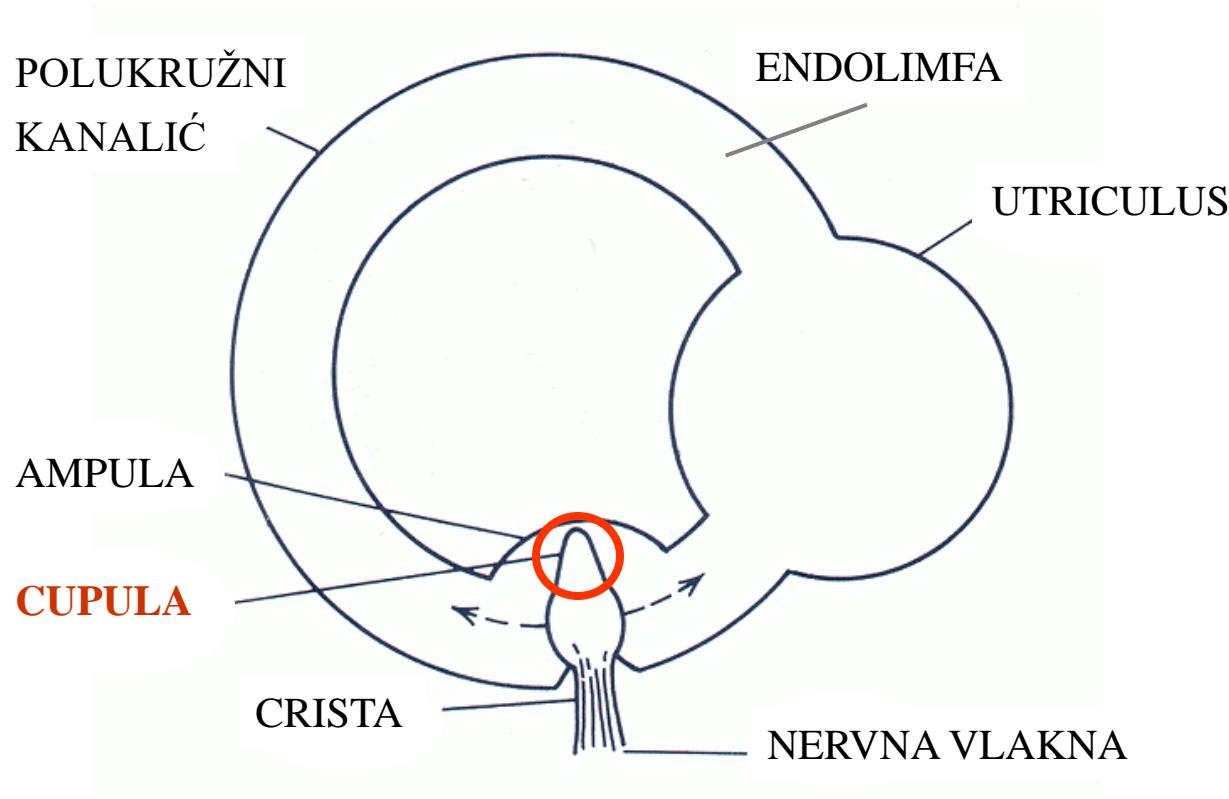
ČULNI ORGANI

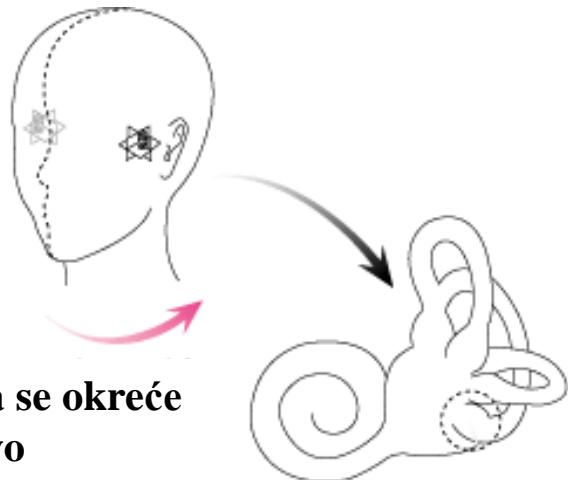
Ampule

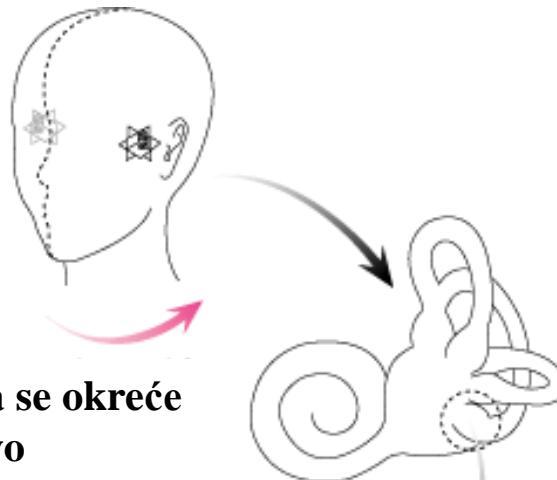
ČULNI ORGANI

Ampule

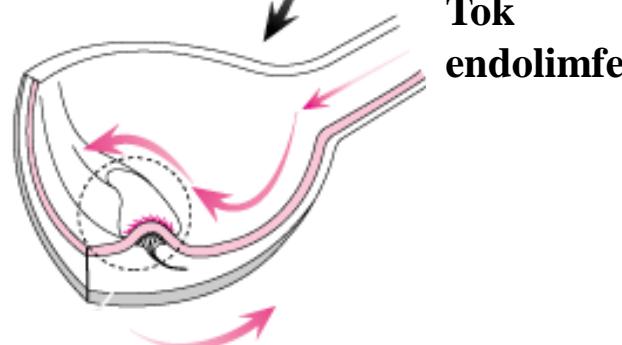

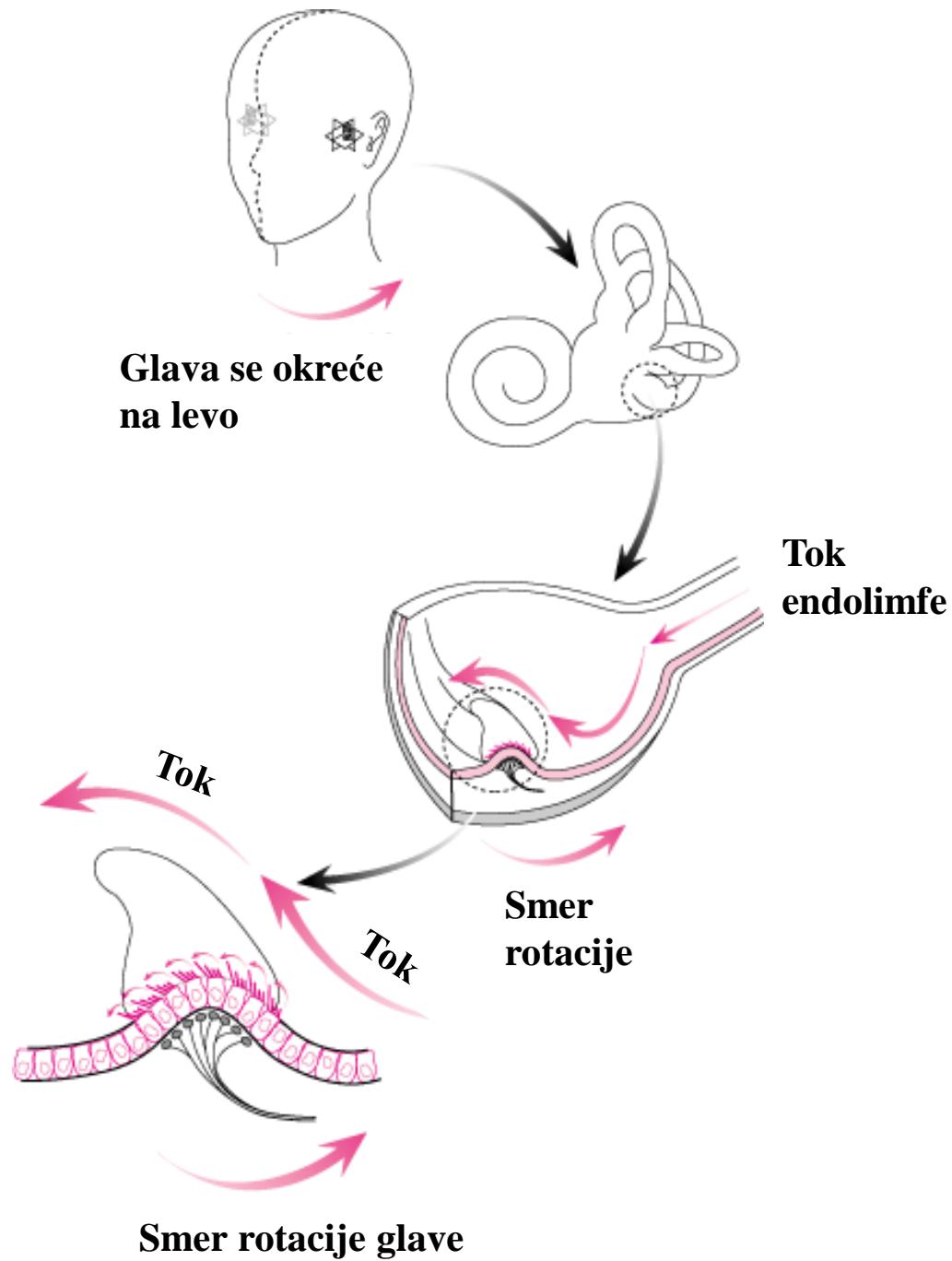
**Glava se okreće
na levo**

**Glava se okreće
na levo**

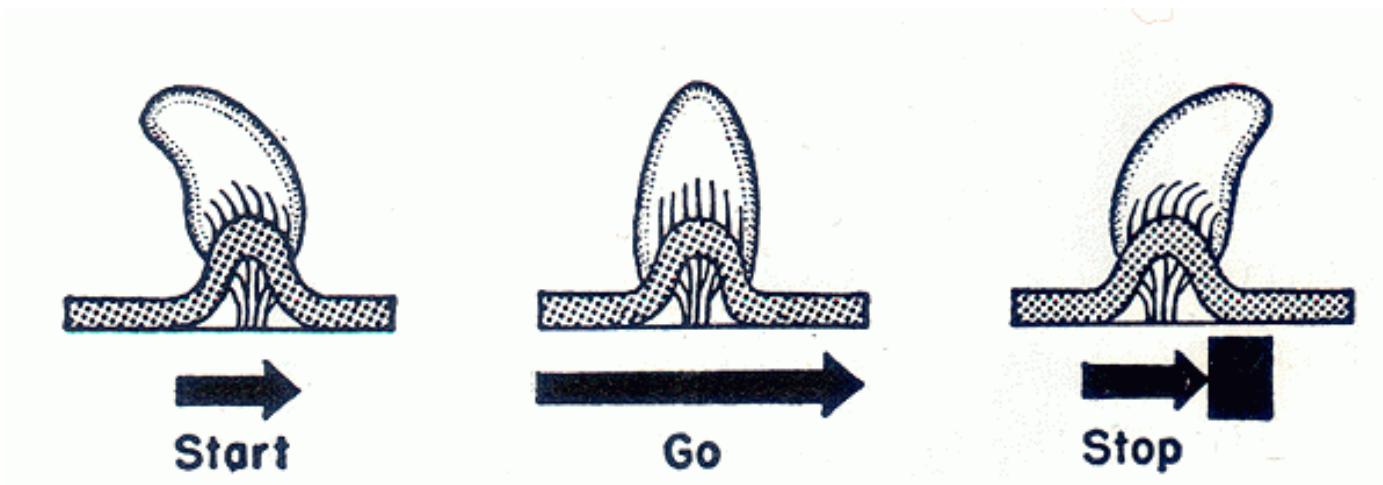

**Tok
endolimfe**
**Smer
rotacije**

RECEPTORI

Trepljaste ćelije (*cilia*)

PUTEVI

N. Statoacusticus (VIII), vestibularna komponenta
20 000 nervnih vlakana (bipolarne ćelije)

PUTEVI → CENTRI

USHODNI

Cerebellum

Integracija: kinestezija + orijentacija

Thalamus => Cortex

Svesna kontrola ravnoteže i kretanja

NISHODNI

Mesencephalon, Medulla o.

Refleksi

- mišići vrata: ustajanje, uspravni stav
- očni mišići: pokreti očiju, nystagmus
- refleks povraćanja

PUTEVI → CENTRI

USHODNI

Cerebellum

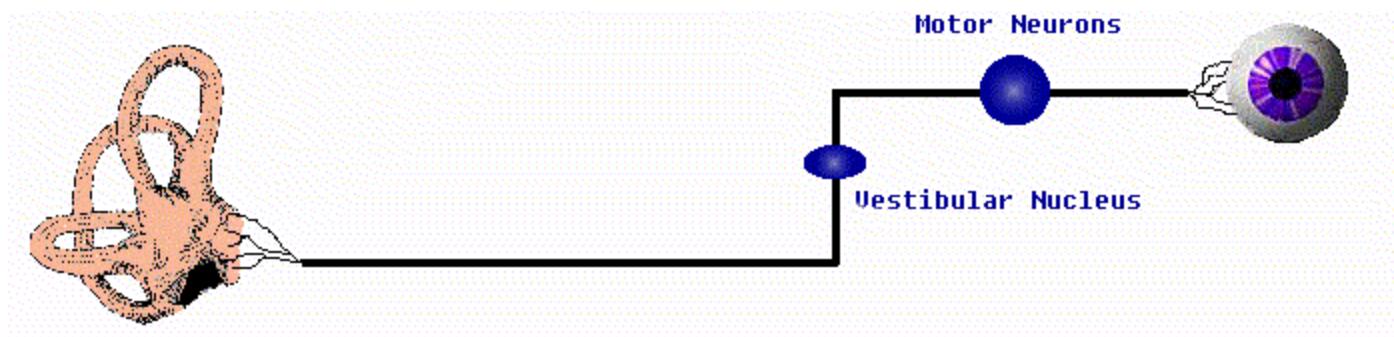
Integracija: kinestezija + orijentacija

Thalamus => Cortex

Svesna kontrola ravnoteže i kretanja

NISHODNI

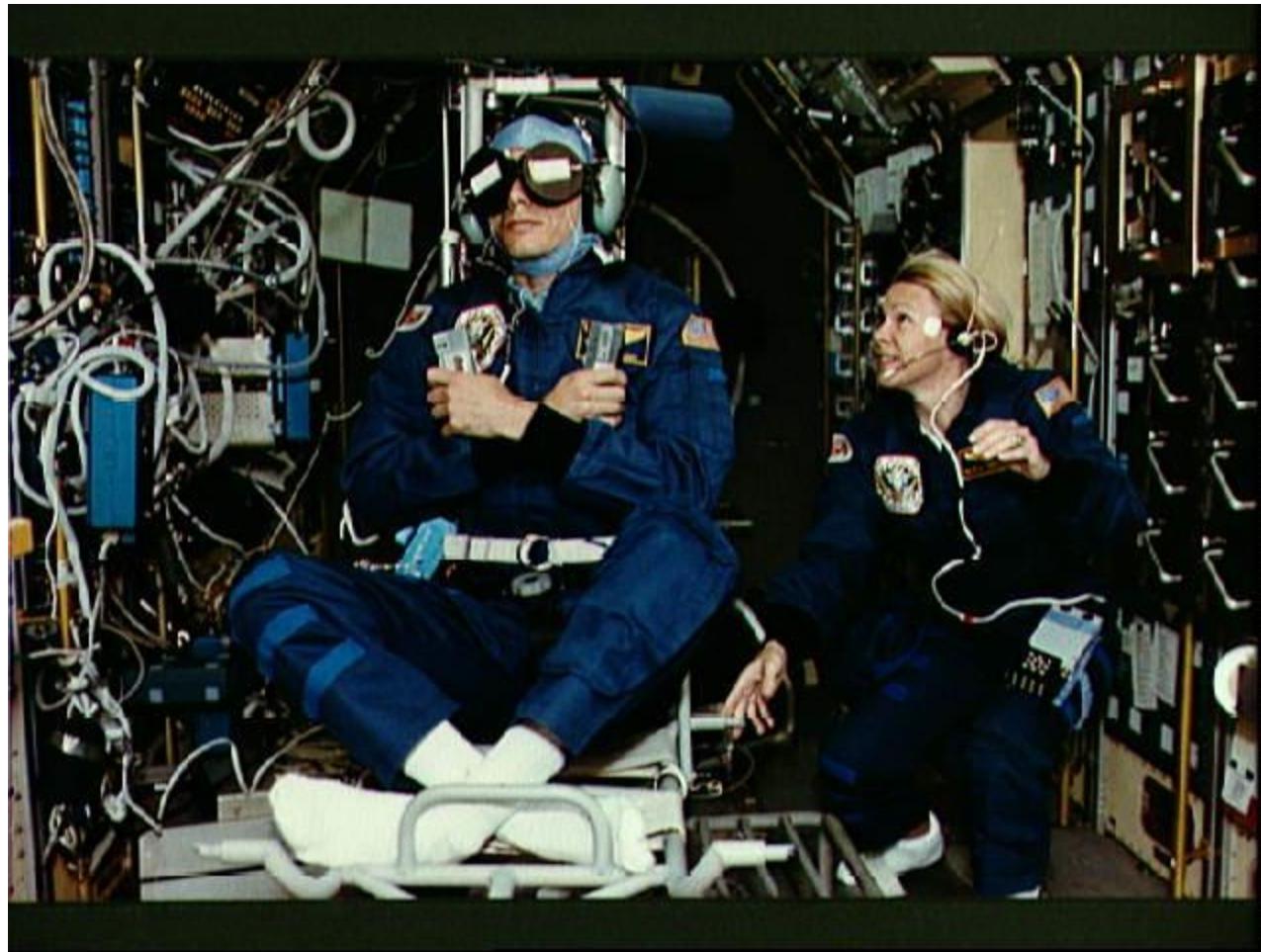
Mesencephalon, Medulla

INSTRUMENTI

INSTRUMENTI

ILUZIJE

ILUZIJE

Indukovani pokret

Nulta gravitacija

PATOLOGIJA

Poremećaji ravnoteže

Nedostatak vizuelnih i auditivnih informacija

Mučnina (morska bolest)

Vrtoglavica

PERCEPCIJA

Motorička inteligencija

